

Fylkesmannen i Hedmark
Postboks 4034
2306 Hamar
Att. Anne Lise S. Feiring

Svar på spørsmål om et ekstra år grunnskoleopplæring - ansvarsforhold

Utdanningsdirektoratet viser til e-post 2. september 2011 om hvem som skal behandle søknader om et ekstra år grunnskoleopplæring.

Hjemkommunens ansvar

Etter opplæringsloven § 13-1 skal kommunen oppfylle retten til grunnskoleopplæring for alle som er bosatt i kommunen, med unntak for de elevene fylkeskommunen har ansvaret for etter § 13-2 og 13-3a. Hjemkommunen vil da være rett instans til å fatte vedtak om et ekstra år grunnskoleopplæring, slik det fremgår i merknaden dere viser til i Ot.prp. nr. 46 (1997-98).

Fylkeskommunens ansvar

Etter opplæringsloven § 13-2 er det fylkeskommunen der institusjonen ligger som har ansvaret for å oppfylle retten til grunnskoleopplæring m.m. når det blir gjort vedtak om plassering i institusjon etter barnevernloven. Fylkeskommunen har faglig, juridisk og økonomisk ansvar for eleven og er å anse som elevens "hjemkommune". Fylkeskommunen skal bl.a. behandle søknader om et ekstra år grunnskoleopplæring.

Skoler godkjent etter lov om private skoler med rett til statstilskudd

Det følger av privatskoleloven § 3-3 andre ledd at opplæringsloven § 2-1 fjerde ledd gjelder tilsvarende for elever i skoler godkjent etter privatskoleloven. Også for disse elevene er det hjemkommunen som skal behandle søknadene, og eleven kan ta ut det ekstra året i privatskolen.

Skoler godkjent etter opplæringsloven § 2-12

Når foreldre velger privat grunnskole godkjent etter opplæringsloven § 2-12, har ikke fylkeskommunen lenger ansvaret for elevens skolegang. Fylkeskommunen må vite hvor de elevene de i utgangspunktet har et ansvar for får oppfylt plikten sin, men de har ikke plikter med hensyn til elevens skolegang etter opplæringsloven. Det vises til Rundskriv Udir-10-2009 - Rett og plikt til opplæring for beboere/pasienter i barnevern- og helseinstitusjoner - pkt. 2 hvor det heter:

"Også beboere i barneverninstitusjoner kan gjennomføre grunnskoleopplæringen i en privat skole, dvs. enten en privat grunnskole med rett til statstilskudd eller en privat grunnskole som er godkjent etter § 2-12. Inntak i en privat grunnskole forutsetter at det foreligger søknad/samtykke fra de som har foreldreansvaret, ev. søknad/samtykke fra beboer over 15 år, jf. barneloven §§ 30 og 32. Det er da den private skolen som har ansvaret for eleven, se bl.a. privatskoleloven § 5-2. Tilsvarende gjelder for pasienter i helseinstitusjoner så langt det er praktisk mulig."

En skole godkjent etter opplæringsloven § 2-12 avviker fra det ordinære i Norge, og det er viktig at elever og foreldre er klar over dette før inntak. Vi forutsetter derfor i vedtak om godkjenning av nye skoler, at de informerer de foresatte om at skolens elever ikke har rett til spesialundervisning etter kapittel 5 i opplæringsloven, herunder sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten, jf. opplæringsloven § 5-3. I tillegg må skolen informere de foresatte om at elevene ved skolen ikke har rett til skyss, reisefølge, tilsyn og innlosjering etter opplæringsloven kapittel 7.

Dersom det inngås en avtale mellom skolen godkjent etter opplæringsloven § 2-12 og fylkeskommunen om dekning av kostnader for eleven, vil dette være en privatrettslig avtale. Ettersom fylkeskommunen ikke har faglig, juridisk eller økonomisk ansvar for eleven skal de ikke fatte vedtak om et ekstra skoleår. Det samme gjelder for elevens hjemkommune.

Dette innebærer at verken kommunen eller fylkeskommunen skal behandle søknader for elever som ønsker å gå et ekstra år i grunnskole godkjent etter opplæringsloven § 2-12. Direktoratet legger til grunn at disse skolene selv kan velge å tilby en elev et år ekstra. Det er ikke klagerett til fylkesmannen på en slik avgjørelse. Fylkeskommunen og kommunen er ikke forpliktet til å yte noen form for økonomisk støtte, men står fritt til å gjøre det.

Avsluttende bemerkninger

Vi understreker at elever som har fått vitnemål er skrevet ut av grunnskolen. De kan derfor ikke få innvilget et ekstra år grunnskoleopplæring av kommunen, fylkeskommunen eller skole godkjent etter opplæringsloven § 2-12. I forskrift til opplæringsloven § 6-10 a fremgår det at et grunnlag for inntak til videregående skole er at søkeren har gjennomgått norsk grunnskole. Vurdering og vedtak om et år ekstra må derfor gjøres før eleven har fått vitnemål, ikke etter.

Vi gjør for ordens skyld oppmerksom på at privatskoleloven ikke gjelder for skoler godkjent etter opplæringsloven § 2-12. Hvilke regler som gjelder disse skolene fremgår av bestemmelsens andre og tredje ledd og godkjenningsvedtaket.

Utdanningsdirektoratet fører tilsyn med skoler godkjent etter opplæringsloven § 2-12.

Vennlig hilsen

Cathrine Børnes
avdelingsdirektør

Einar Simonsen Plahter
seniorrådgiver